

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.014.05.2020

Pan
Tomasz Walenciak
Dyrektor I Liceum Ogólnokształcącego
im. Adama Mickiewicza w Sulęciniu
ul. Emilii Plater 1, 69-200 Sulęcín

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

PI/20/027 Organizacja pracy nauczycieli w szkołach publicznych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Sulęcinie, ul. Emilii Plater 1, 69-200 Sulęcín (dalej: <i>Szkoła lub Liceum</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Walenciak, dyrektor od 1 września 2019 r., p.o. dyrektora od 1 lutego 2019 r. (dalej: <i>Dyrektor lub Dyrektor Szkoły</i>). W okresie objętym kontrolą funkcję dyrektora poprzednio pełniła Pani Aleksandra Jasicka, od 24 sierpnia 2015.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie warunków organizacyjnych sprzyjających realizacji zadań przez nauczycieli, w tym efektywnego wykorzystania czasu pracy. 2. Zapewnienie warunków sprzyjających organizacji zajęć pozalekcyjnych w szkole uwzględniających potrzeby i zainteresowania uczniów.
Okres objęty kontrolą	Lata szkolne 2018/2019 – 2020/2021 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 17 marca 2021 r.), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Dorota Rudnicka-Kawa, specjalista kontroli państwowej, na podstawie upoważnienia nr LZG/107/2020 z 28 grudnia 2020 r.

(dowód: akta kontroli str. 2-11)

---

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	W okresie objętym kontrolą w Szkole stworzono warunki organizacyjne sprzyjające realizacji zadań przez nauczycieli.
Uzasadnienie oceny ogólnej	<p>Kadra pedagogiczna posiadała wymagane kwalifikacje, które podnosiła, także w zakresie posługiwania się technologiami informatycznymi.</p> <p>Do realizacji podstaw programowych zapewniono nauczycielom niezbędny sprzęt informatyczny oraz pomoce dydaktyczne, z jednostkowym wyjątkiem dotyczącym niepełnego wyposażenia do nauczania biologii.</p> <p>Baza lokalowa i wyposażenie umożliwiły nauczycielom wypoczynek i przygotowanie się do zajęć.</p> <p>Czas pracy nauczycieli był określany, ewidencjonowany i monitorowany zgodnie z przepisami prawa.</p> <p>Dyrektor Szkoły podejmował działania w celu zapewnienia warunków w zakresie zorganizowania zróżnicowanej i adekwatnej do potrzeb uczniów oferty zajęć pozalekcyjnych, związanych z rozwojem zainteresowań i zagospodarowaniem czasu wolnego. Szkoła zapewniała również uczniom pomoc psychologiczno-pedagogiczną.</p>

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR	1. Zapewnienie warunków organizacyjnych sprzyjających realizacji zadań przez nauczycieli, w tym efektywnego wykorzystania czasu pracy
Opis stanu faktycznego	<p>Liceum to publiczna, czteroletnia szkoła ponadpodstawowa³. Według stanu na 30 września lat szkolnych 2018/2019, 2019/2020 i 2020/2021 w Liceum kształciło się odpowiednio: 124, 191 i 196 uczniów w sześciu oraz ośmiu⁴ oddziałach.</p> <p style="text-align: right;">(akta kontroli: str. 12,37)</p> <p>Średnie wyniki maturalnych egzaminów pisemnych na poziomie podstawowym⁵ wynosiły:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w 2019 r.: język polski (57,7%); język angielski (70,2%); język niemiecki (62%); matematyka (56,2%) i w każdym przypadku były wyższe od wyników z powiatu, które odpowiednio wynosiły: 43,3%, 57,7%, 46,8%, 46,7%, natomiast wyniki w kraju wynosiły odpowiednio: 52%, 72%, 61%, 58%, tj. w dwóch przypadkach w Szkole były wyższe (język polski i język niemiecki) i w dwóch niższe (język angielski i matematyka); – w 2020 r.: język polski (46,8%); język angielski (66,4%); język niemiecki (58,5%); matematyka (42,4%) i oprócz języka polskiego były wyższe od

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ W latach 2019/2020-2020/2021 w ramach Szkoły funkcjonowały również oddziały wygaszanej trzyletniej szkoły ponadgimnazjalnej.

⁴ Rok szkolny 2019/2020 i 2020/2021.

⁵ Dotyczy sesji głównej.

wyników z powiatu, które odpowiednio wynosiły: 47,4%, 52,7%, 48,6%, 35,2%, natomiast wyniki w kraju wynosiły odpowiednio: 52%; 71%, 55%, 52%, tj. tylko w przypadku języka niemieckiego w Szkole były wyższe, w pozostałych trzech przypadkach niższy (język polski, język angielski, matematyka).

(akta kontroli: str. 38)

1.1.-1.2. Obowiązujący w Szkole statut⁶ zawierał wymagane elementy określone w art. 98 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁷ (dalej: *Prawo oświatowe*).

(akta kontroli: str.11-36)

W związku z sytuacją epidemiczną w kraju, Dyrektor stosownie do § 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej (dalej: *MEN*) z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19⁸ (dalej: *rozporządzenie w związku z COVID-19*), wydał regulacje wewnętrzne organizujące pracę Szkoły, w tym m.in.: zarządzenie dotyczące realizacji zadań oświatowych z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość przy zastosowaniu szkolonego dysku Google Drive i powiązanej poczty elektronicznej oraz systemu dziennika elektronicznego Librus⁹; regulamin funkcjonowania szkoły podczas epidemii wirusa Covid-19¹⁰ realizujący wytyczne¹¹ *MEN, Ministra Zdrowia i Głównego Inspektora Sanitarnego dla publicznych i niepublicznych szkół i placówek od 1 września 2020 r.*; zarządzenia: w sprawie przejścia w tryb nauczania zdalnego¹²; w sprawie aktualizacji regulaminu funkcjonowania szkoły podczas epidemii Covid-19¹³; w sprawie ustalenia szczegółowych warunków nauczania hybrydowego¹⁴; w sprawie ustalenia warunków nauczania zdalnego¹⁵; regulamin pracy zdalnej w Liceum¹⁶.

(akta kontroli: str. 39-74)

---

⁶ Statut I Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Sulęciniu (tekst jednolity, przyjęty uchwałą Rady Szkoły z 25 listopada 2019 r.).

⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 910, ze zm.

⁸ Dz. U. poz. 493 ze zm.

⁹ Nr 15/2019/2020 z dnia 24 marca 2020 r. – przekazane przez Dyrektora za pośrednictwem dziennika elektronicznego Librus do wiadomości nauczycieli w dniu 24 marca 2020 r.

¹⁰ Na podstawie zarządzenia wewnętrznego nr 20/2019/2020 z 31 sierpnia 2020 r., z którym nauczyciele zapoznali się potwierdzając ten fakt podpisem na kopii regulaminu. Regulamin umieszczono również na stronie internetowej Szkoły: <https://www.lo-sulecin.pl/news/> - dostęp: 10.03.2021 r.

¹¹ Z dnia 5 sierpnia 2020 r.

¹² Zarządzenie nr 5/2020/2021 z dnia 4 października 2020 r. i nr 6/2020/2021 z dnia 11 października 2020 r. (przekazano za pośrednictwem dziennika elektronicznego).

¹³ Zarządzenie nr 7/2020/2021 z dnia 12 października 2020 r. (przekazano za pośrednictwem dziennika elektronicznego).

¹⁴ Zarządzenie nr 8/2020/2021z dnia 19 października 2020 r. (nauczyciele potwierdzili fakt zapoznania się, składając podpis).

¹⁵ Zarządzenie nr 9/2020/2021z dnia 23 października 2020 r. (nauczyciele potwierdzili fakt zapoznania się, składając podpis).

¹⁶ Na podstawie Zarządzenia nr 11/2020/2021 z dnia 16 listopada 2020 r. Pracownicy szkoły zobowiązani do zapoznania się z regulaminem pracy zdalnej udokumentowali ten fakt podpisując dostępną w sekretariacie kopię regulaminu.

W związku z pandemią, w okresie od 25 marca 2020 r.:

- nauczyciele zostali zobowiązani do realizacji treści podstawowych ujętych w planie nauczania danego przedmiotu na rok szkolny 2019/2020 według dotychczasowego planu zajęć¹⁷;
- ocenianie szkolne odbywało się według przyjętych w statucie szkoły zasad;
- zadania nauczycieli realizowane w okresie zdalnego nauczania były dokumentowane w dzienniku elektronicznym Librus¹⁸ przez odpowiednie wpisy w planie zajęć nauczyciela na dany dzień.

(akta kontroli: str. 39-43, 75-81)

Ponadto, Dyrektor, we współpracy z nauczycielami, m.in.:

- ustalił, iż treści programowe realizowane są według metodyki lekcji odwróconej, tzn. nauczyciele umożliwiają uczniom pracę we własnym tempie i w wybrany przez siebie sposób, indywidualizując pracę z uczniem i stwarzając uczniom oraz rodzicom możliwość konsultacji ze sobą za pośrednictwem powszechnie używanych narzędzi internetowych w godzinach realizowanych zwykle zajęć lekcyjnych¹⁹. Informacje o konsultacjach zostały umieszczone m.in. na stronie internetowej Szkoły²⁰;
- ustalił, iż rodzice i uczniowie informowani są o postępach ucznia za pośrednictwem dziennika elektronicznego oraz poprzez komunikację w strumieniu określonych zajęć lekcyjnych za pomocą Google Drive. Monitorowanie postępów oraz weryfikacja wiedzy i umiejętności uczniów następowała m.in. poprzez analizę wykonanych zadań przekazywanych przez uczniów za pośrednictwem Librusa lub adresu e-mail, za pośrednictwem platformy G Suite dla szkół i powiązanych z nią aplikacji Classroom i Meet oraz rozmowy z uczniami w trakcie lekcji online. Informacja o ocenach przekazywana była za pomocą Librusa z możliwością zeskanowania ocenionej pracy i odesłania zainteresowanemu uczniowi lub rodzicowi;
- ustalił, iż w razie potrzeby zorganizowania egzaminu klasyfikacyjnego lub poprawkowego zastosowanie mają odpowiednie zapisy statutu szkoły, z zastrzeżeniem zachowania szczególnych warunków ostrożności podczas przeprowadzania egzaminu wynikających z zapobiegania infekcji wirusem COVID-19. Praca pisemna ucznia mogła zostać napisana na komputerze szkolnym i przesłana nauczycielowi do sprawdzenia za pomocą poczty elektronicznej;
- ustalił, iż roczna ocena z zachowania odbywa się według zapisów statutu szkoły, na podstawie sumy punktów uzyskanej przez ucznia w ciągu roku szkolnego. Oceny konsultowane były z członkami rady pedagogicznej za pośrednictwem dziennika elektronicznego;
- zobowiązał do określenia oraz podania do informacji Dyrektora i uczniów źródeł i materiałów niezbędnych do realizacji zajęć przez nauczycieli. Nauczyciele, m.in.

---

¹⁷ Przynajmniej jedna godzina lekcyjna dla każdej nauczanej klasy powinna być wyznaczona przez nauczyciela na wideokonferencję (powiadamiając o ustalonym terminie dyrektora szkoły).

¹⁸ Począwszy od roku szkolnego 2016/2017 od dnia 1 września 2016 r. dziennik lekcyjny prowadzony był wyłącznie w formie elektronicznej.

¹⁹ Dyrektor wskazał, iż w roku szkolnym 2020/2021 ze względu na specyfikę zajęć oraz obciążenie uczniów zalecił aby przy realizacji treści przedmiotów takich jak religia, plastyka, wychowanie fizyczne, edukacja dla bezpieczeństwa oraz wiedza o kulturze rozważyć zastosowanie metodyki lekcji odwróconej i skrócenie czasu spędzanego przez uczniów przed komputerami.

²⁰ Harmonogram dotyczący roku szkolnego 2019/2020 i 2020/2021.

poprzez Librus wskazywali: podręczniki, filmy przedstawiające doświadczenia, wyjaśniające zjawiska, powtórki przed maturą, źródła MEN (e-podręczniki), aplikacje sieciowe umożliwiające tworzenie materiałów edukacyjnych: WordWall, Learningapps, Kahoot, Quizizz, kart pracy z wydawnictwa Nowa Era;

- ustalił, sposób potwierdzania uczestnictwa uczniów na zajęciach²¹ oraz sposób i termin usprawiedliwiania nieobecności uczniów na zajęciach edukacyjnych²²;
- ustalił, iż w przypadku nieobecności nauczyciela na zajęciach spowodowanej niezdolnością do pracy, nie wyznacza się zastępstw doraźnych.

(akta kontroli: str. 23, 39-43, 82-102,107-113)

Dyrektor, stosownie do § 1 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w związku z COVID-19, ustalił, czy uczniowie i nauczyciele mają dostęp do infrastruktury informatycznej, oprogramowania i Internetu umożliwiających interakcję między uczniami a nauczycielami prowadzącymi zajęcia.

W wyniku powyższych działań, w roku szkolnym:

- 2019/2020 – trojgu²³ nauczycielom, którzy zgłosili zapotrzebowanie użyczono laptopy do korzystania podczas pracy zdalnej;
- 2020/2021 – pięciorgu²⁴ nauczycielom i trojgu uczniom (tj. wszystkim, którzy zgłosili zapotrzebowanie) użyczono laptopy do korzystania podczas pracy zdalnej, a tablety graficzne siedmiu²⁵ nauczycielom;
- ustalił, we współpracy z nauczycielami, technologie informacyjno-komunikacyjne wykorzystywane przez nauczycieli do realizacji zajęć, tj. m.in. (Google G Suite dla szkół obejmujący m.in. aplikacje Classroom (udostępnianie i sprawdzanie zadań oraz przekazywanie informacji zwrotnej na temat osiągnięć uczniów) i Meet (prowadzenie zajęć w czasie rzeczywistym); dziennik elektroniczny Librus (komunikacja z rodzicami, uczniami, dokumentowanie zajęć i obecności uczniów oraz ocen; WhatsApp (komunikacja między członkami grona pedagogicznego) oraz określił zasady bezpiecznego uczestnictwa w zajęciach w odniesieniu do ustalonych technologii informacyjno-komunikacyjnych.

(akta kontroli: str. 103-106)

W związku z pandemią:

- nie wystąpiła konieczność modyfikacji programów wychowawczo-profilaktycznych w latach szkolnych 2018/2019 - 2020/2021. Podstawowe cele programów oraz ujęte działania były aktualne;
- brak jest podstaw do modyfikacji szkolnego zestawu programów nauczania.

(akta kontroli: str. 114-150)

1.3. Liczba nauczycieli, według stanu na 30 września w latach szkolnych 2018/2019 - 2020/2021, wzrastała – wyniosła ona odpowiednio: 20, 26 i 27 osób²⁶,

---

²¹ W okresie od 25 marca 2020 r. dokumentacja obecności uczniów prowadzona była na podstawie potwierdzenia odebrania powiadomień od nauczycieli i wykonania zleconych w ramach nauczania zdalnego zadań. Od 23 października obecność uczniów na zajęciach była prowadzona przez dokonanie wpisu w dzienniku elektronicznym, przy czym podstawą do wystawienia obecności na zajęciach było połączenie z nauczycielem w czasie rzeczywistym w trakcie prowadzonych przez niego zajęć.

²² Zgodnie z § 59 ust. 7 statutu Szkoły – rodzice mają usprawiedliwiać na piśmie nieobecności dziecka na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych, w terminie 14 dni od dnia zakończenia nieobecności (ale nie później, niż ostatniego dnia nauki w I lub II semestrze);

²³ 11,5% nauczycieli czynnych.

²⁴ 18,5% nauczycieli czynnych.

²⁵ 25,9% nauczycieli czynnych.

w tym niepełnozatrudnionych: 13, 17, 16 osób²⁷. Strukturę zatrudnienia obrazują odpowiednio następujące dane: nauczyciele dyplomowani (16), (23), (21); mianowani (3)²⁸; kontraktowi (1), (2), (5); stażyści po jednym²⁹.

(akta kontroli str. 151)

W badanym okresie odpowiednio 12, 17 i 16 nauczycieli (co stanowiło: 60%, 65,4% i 59,3% ogółu zatrudnionych) nie posiadało pełnego pensum³⁰ w Szkole, z czego odpowiednio:

- w pięciu³¹, siedmiu³² i ośmiu³³ przypadkach przydzielona tygodniowa liczba realizowanych przez nich zajęć wyczerpywała liczbę godzin danego przedmiotu określoną w ramowym planie nauczania³⁴. W pozostałych przypadkach nauczyciele pracowali na pełen etat w innych szkołach i nie wyrazili zgody na przydzielenie większej liczby godzin;
- w żadnym wypadku nauczyciele nie złożyli wniosku o ograniczenie etatu.

Liczba realizowanych godzin przedmiotów przez tych nauczycieli w Liceum wahała się w poszczególnych latach szkolnych, odpowiednio między: 6 a 16; 2 a 16 i 2 a 16, co stanowiło odpowiednio 2,1 a 5,6%; 0,5 a 4,2%; 0,5 a 4% udziału procentowego godzin tych przedmiotów przydzielonych nauczycielom w stosunku do ogólnej liczby godzin przedmiotów obowiązkowych zrealizowanych w Szkole.

(akta kontroli: str. 153-158)

W latach szkolnych objętych badaniem odpowiednio: ośmiu³⁵, ośmiu³⁶ i 10³⁷ nauczycieli realizowało godziny ponadwymiarowe (co stanowiło: 40%, 30,8% i 37% ogółu zatrudnionych). Największa liczba godzin ponadwymiarowych w latach szkolnych 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021 (do 31 grudnia 2020 r.) dotyczyła odpowiednio przedmiotów: matematyka (285 godzin); historia (386); chemia (180).

Dyrektor wskazał, iż przyczyną nadgodzin w każdym przypadku były kółka zainteresowań z tych przedmiotów, w przypadku historii dodatkowo nauczanie indywidualne, zastępstwa i godziny wynikające z arkusza organizacji szkoły.

(akta kontroli: str. 159-162)

W poszczególnych latach szkolnych potrzeby kadrowe dotyczyły nauczycieli następujących przedmiotów:

---

²⁶ Czynnich - w przeliczeniu na etaty odpowiednio: 14,49; 16,84 i 19,94.

²⁷ W przeliczeniu na etaty: 7,49; 7,84 i 7,99.

²⁸ W roku szkolnym 2018/2019.

²⁹ W roku szkolnym 2019/2020 i 2020/2021.

³⁰ Tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniem lub wychowankami albo na ich rzecz, o którym mowa w art. 42 ust. 3 Karty Nauczyciela (dalej: KN).

³¹ Nauczyciele prowadzący następujące zajęcia: geografia; fizyka; religia; doradztwo zawodowe i wychowanie do życia w rodzinie (jeden nauczyciel) i pedagog.

³² Nauczyciele prowadzący następujące zajęcia: geografia; plastyka; fizyka; religia; wychowanie do życia w rodzinie; język polski dla obcokrajowców i pedagog.

³³ Nauczyciele prowadzący następujące zajęcia: geografia; fizyka; plastyka; religia; doradztwo zawodowe; wychowanie do życia w rodzinie; język polski dla obcokrajowców i pedagog.

³⁴ Nauczyciele, którzy nie posiadali pełnego pensum (poza nauczycielem doradztwa zawodowego w roku szkolnym 2020/2021) byli zatrudnieni w innych szkołach.

³⁵ Nauczyciele prowadzący następujące zajęcia: matematyka; historia; język polski (dwóch nauczycieli); fizyka; chemia; wychowanie fizyczne (dwóch nauczycieli).

³⁶ Nauczyciele prowadzący następujące zajęcia: matematyka; historia; język polski (dwóch nauczycieli); język angielski; chemia; wychowanie fizyczne (dwóch nauczycieli).

³⁷ Nauczyciele prowadzący następujące zajęcia: matematyka; historia; język polski (dwóch nauczycieli); język angielski (dwóch nauczycieli); język niemiecki; chemia; biologia; wychowanie fizyczne.

- w 2018/2019: języka angielskiego, języka niemieckiego, fizyki, biologii, geografii i edukacji dla bezpieczeństwa oraz pedagoga. Działaniem zastosowanym w Szkole było zatrudnienie w niepełnym wymiarze godzin nauczycieli z sąsiadujących szkół podstawowych³⁸ oraz wniosek do Lubuskiego Kuratora Oświaty (dalej: LKO) na prowadzenie zajęć przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa przez nauczyciela skierowanego na stosowne studia podyplomowe w tym zakresie, który został rozpatrzony pozytywnie;
- w 2019/2020: plastyki, matematyki, wychowania do życia w rodzinie oraz doradcy zawodowego. Działaniem zastosowanym w Szkole było zatrudnienie w niepełnym wymiarze godzin nauczycieli innych szkół (plastyka, wychowanie do życia w rodzinie, matematyka) oraz wniosek do LKO z wnioskiem o wydanie zgody na zatrudnienie nauczyciela przedmiotu podstawy przedsiębiorczości w charakterze doradcy zawodowego, który został rozpatrzony pozytywnie;
- w 2020/2021: informatyki i biologii. W odpowiedzi na ogłoszenie o wolnym etacie nauczyciela biologii wpłynęło jedno podanie o pracę, a godziny informatyki zostały przydzielone nauczycielowi matematyki posiadającemu odpowiednie wykształcenie podyplomowe. Problem z realizacją zajęć języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym rozwiązano dzięki zatrudnieniu na pełen etat nowego nauczyciela i równoległym zatrudnieniu nauczyciela emerytowanego.

(akta kontroli: str. 163)

W latach szkolnych 2018/2019, 2019/2020 i 2020/2021 liczba nauczycieli pracujących w innych szkołach była porównywalna i wynosiła odpowiednio 12³⁹, 17⁴⁰ i 15⁴¹. Liczba realizowanych przez nich godzin przedmiotów w Liceum wahała się w poszczególnych latach szkolnych, odpowiednio między: 6 a 21; 2 a 16 i 2 a 16, co stanowiło odpowiednio 2,1 - 7,4%; 0,5 - 4,2%; 0,5 - 4% udziału procentowego godzin tych przedmiotów przydzielonych nauczycielom w stosunku do ogólnej liczby godzin przedmiotów obowiązkowych zrealizowanych w Szkole.

(akta kontroli: str. tab. 158)

W Szkole nie było odejść nauczycieli (np. przejście na emeryturę), które byłyby wynikiem sytuacji epidemicznej w kraju. W roku szkolnym 2018/2019 miało miejsce jedno odejście na rentę⁴² i jedno zwolnienie z pracy⁴³. Liczba nauczycieli przebywających na kwarantannie lub izolacji wynosiła odpowiednio trzy (11,1% ogółu nauczycieli) i dwie osoby (7,4%). Ponadto jedna osoba przebywała na urlopie zdrowotnym, a dwie osoby na zwolnieniu lekarskim związanym z Covid-19. Wszystkie zdarzenia (kwarantanna/izolacja/zwolnienie lekarskie/urlop zdrowotny) wystąpiły w roku szkolnym 2020/2021.

³⁸ SP nr 1 w Sulęcinie i SP w Torzymiu.

³⁹ Przedmioty nauczone przez tych nauczycieli w Liceum to: religia; język polski; język niemiecki (dwóch nauczycieli); fizyka; geografia; biologia; doradca zawodowy; pedagog szkolny; wychowanie fizyczne; język angielski (dwóch nauczycieli).

⁴⁰ Przedmioty nauczone przez tych nauczycieli w Liceum to: religia; język polski; język niemiecki (dwóch nauczycieli); matematyka (trzech nauczycieli); geografia; fizyka; biologia; pedagog szkolny; wychowanie fizyczne (dwóch nauczycieli); język angielski; plastyka; język polski dla obcokrajowców; wychowanie do życia w rodzinie.

⁴¹ Przedmioty nauczone przez tych nauczycieli w Liceum to: religia; język polski; historia; język niemiecki; matematyka (trzech nauczycieli); fizyka; geografia; wychowanie fizyczne (dwóch nauczycieli); język angielski; pedagog szkolny; plastyka; język polski dla obcokrajowców; wychowanie do życia w rodzinie.

⁴² Od 1 czerwca 2019 r.

⁴³ 31 stycznia 2019 r.

Dyrektor Szkoły wskazał, iż osoby przebywające na kwarantannie i izolacji pracowały zdalnie wyrażając taką wolę. Nieobecność tych nauczycieli nie wpłynęła na organizację pracy Szkoły.

(akta kontroli: str.152)

Nie stwierdzono przypadków przydzielania nauczycielom godzin ponadwymiarowych ponad dopuszczalny wymiar wskazany w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁴⁴ (dalej: *KN*).

(akta kontroli str. 164-173)

Badanie prawidłowości powierzenia trojgu nauczycielom⁴⁵ (10%)⁴⁶ prowadzenia zajęć, w roku szkolnym 2020/2021, wykazało, że posiadali oni kwalifikacje uprawniające ich do prowadzenia tych zajęć.

(akta kontroli: str. 174-175, 188)

1.4. Monitorowanie przez Dyrektora czasu pracy nauczyciela, polegające na prowadzeniu zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, określonych w art. 42 ust. 2 pkt 1 KN odbywało się m.in. poprzez weryfikację zapisów w dzienniku elektronicznym oraz sprawowanie nadzoru pedagogicznego.

Dyrektor wskazał, iż ewidencją czasu pracy nauczyciela w przypadku zajęć był wpis w dzienniku lekcyjnym.

Taki sposób ewidencji zrealizowanych zajęć stosowano zarówno w czasie nauki stacjonarnej w Szkole, jak również w okresie nauki zdalnej (tj. w roku szkolnym 2019/2020 - od 25 marca 2020 r.; w roku szkolnym 2020/2021 – od 26 października 2020 r.).

(akta kontroli str. 82-83, 176-184)

W okresie od 12 do 25 marca 2020 r. zgodnie z rozporządzeniem MEN⁴⁷ zajęcia dydaktyczne zostały zawieszane, a nauczyciele i wychowawcy kontaktowali się z uczniami ustalając: zasady komunikacji w pracy zdalnej, która ma zostać wprowadzona, jakie będą stosowane narzędzia informatyczne oraz kwestie przesyłania uczniom materiałów do pracy zdalnej - zgodnie z zaleceniami MEN. Dyrektor wskazał, iż nauczyciele poszukiwali również rozwiązań cyfrowych do zastosowania w pracy zdalnej.

(akta kontroli str. 82-102)

Liczba niezrealizowanych godzin w okresie nauki zdalnej (październik-grudzień 2020 r.) wyniosła 43 (1,4% ogółu zaplanowanych godzin) i była niższa od okresu nauki stacjonarnej roku poprzedniego (październik-grudzień 2019 r.) – 78 (2,5%).

(akta kontroli str. 185)

Obowiązkowe zajęcia dydaktyczno-wychowawcze po 25 marca 2020 r., jak i podczas nauczania zdalnego w roku szkolnym 2020/2021 były realizowane za pośrednictwem platformy G Suite dla Szkół i powiązanych z nią aplikacji Classroom i Meet. Zasadniczym narzędziem były programy i aplikacje powiązane z platformą G Suite dla szkół: Gogle Classroom, Google Meet, Google Jamboard,

⁴⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 2215, ze zm.

⁴⁵ Nauczyciel: historii i wiedzy o społeczeństwie; języka polskiego; wychowania fizycznego i edukacji dla bezpieczeństwa.

⁴⁶ Wybór losowy przez kontrolera.

⁴⁷ Z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. z 2020, poz. 410 ze zm.).

Google Forms. Nauczyciele korzystali również z zasobów wydawnictw edukacyjnych Nowa Era i Pearson, oraz z powszechnych aplikacji sieciowych umożliwiających tworzenie materiałów edukacyjnych: WordWall⁴⁸, LearningApps⁴⁹, Quizizz⁵⁰, Kahoot.
(akta kontroli str. 82-102)

Dyrektor wskazał, iż *formy realizacji zajęć były na bieżąco monitorowane poprzez sprawdzanie kalendarza oraz strumienia zajęć. Dominującą formą była bezpośrednia łączność z uczniami za pośrednictwem aplikacji Meet.*

(akta kontroli str. 82-83)

Przyjęta forma nauki zdalnej pozwoliła na dotarcie do wszystkich uczniów. Zgłaszane problemy sprzętowe były na bieżąco rozwiązywane, min. dzięki użyczeniu sprzętu do nauki zdalnej. Liczbę użyczonego sprzętu przedstawiono w punkcie 1.1. – 1.2. niniejszego obszaru.

Ponadto Dyrektor wyjaśnił, że trudno ocenić na podstawie zapisów dziennika lekcyjnego frekwencję marcową i kwietniową, ponieważ zgodnie z zaleceniami opublikowanymi na stronie kuratorium oświaty nie odnotowywaliśmy obecności uczniów na lekcjach. Następnie w maju ustaliliśmy, iż w celu zapobiegania wysokiej absencji uczniów, będziemy mimo wszystko sprawdzać obecność. Zjawisko wysokiej absencji dotyczyło jednego ucznia, unikającego łączenia się z nauczycielami podczas zajęć zdalnych. Została podjęta interwencja wychowawcy, wysłano również pismo do rodziców informujące o ilości godzin opuszczonych oraz zagrożeniu oceną niedostateczną. Po interwencji praca ucznia uległa poprawie, aczkolwiek musiał powtarzać rok.

(akta kontroli str. 82-83)

Dyrektor Szkoły odnosząc się do trudności, które napotkali nauczyciele w związku z realizacją zajęć zdalnych wskazał m.in. na:

- brak możliwości weryfikacji uczestnictwa uczniów w zajęciach przy stosowaniu się do zaleceń kuratorium oświaty dotyczących sprawdzania obecności podczas nauczania zdalnego (Zastosowano rozwiązanie: Wprowadzenie sprawdzania obecności na zajęciach rozumianej jako połączenie się z nauczycielem w czasie rzeczywistym i zobowiązania uczniów do natychmiastowego zgłaszania faktycznych problemów technicznych telefonicznie wychowawcy);
- nagminne oddawanie przez uczniów prac skopiowanych z Internetu lub od kolegów z klasy (Zastosowano rozwiązanie: weryfikacja samodzielności prac przez system antyplagiatowy⁵¹ lub samodzielne sprawdzanie ich źródła przez nauczycieli w przypadku stwierdzenia znaczących rozbieżności między poziomem pracy ucznia na zajęciach a poziomem oddanej pracy);
- unikanie prac zaliczeniowych przez tłumaczenie się problemem z łączem internetowym (brak realnych rozwiązań bez współpracy rodzica);
- wyłączenia kamer w trakcie sprawdzianów lub stosowania nakładek do programu udających ciemny ekran, co skutecznie uniemożliwia weryfikację samodzielnej pracy (brak rozwiązań prawnych, umożliwiających nakazanie uczniowi pracy przy włączonej kamerze);
- problemy uczniów z opanowaniem narzędzi nauki zdalnej (Zastosowano rozwiązanie: samopomoc koleżeńska, utworzenie w mediach

---

⁴⁸ <https://wordwall.net/pl>

⁴⁹ <https://learningapps.org/>

⁵⁰ <https://quizizz.com/admin>

⁵¹ Jeden nauczyciel.

- społecznościowych grupy zrzeszającej wszystkich uczniów szkoły, mającej na celu udzielanie pomocy w problemach technicznych);
- nieoddawanie prac przez uczniów wymagających ścisłego nadzoru dydaktycznego (Zastosowano rozwiązanie: kontakty wychowawcze z uczniem/rodzicem ucznia);
  - problemy z uczestnictwem ucznia w zajęciach związane z trudną sytuacją rodzinną (Zastosowano rozwiązanie: kontakty wychowawcze, wspólne ustalenie przez nauczycieli uczących ucznia sposobu oceny osiągnięć i klasyfikacji);
  - załamanie psychiczne ucznia autystycznego (Zastosowano rozwiązanie: kontakty wychowawcze, opieka pedagoga szkolnego, skierowanie ucznia do poradni zdrowia psychicznego przez opiekunów prawnych).
- (akta kontroli str. 186-187)

Analiza czasu pracy czworga nauczycieli (15% z zatrudnionych w roku szkolnym 2019/2020) i sposobu jej weryfikacji przez Dyрекcję wykazała, m.in., że:

- ustalony nauczycielom wymiar godzin był prawidłowy, nie przekraczał dopuszczalnych limitów;
- liczba godzin zrealizowanych przez nauczyciela odpowiadała liczbie zaplanowanej w arkuszu organizacyjnym;
- nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze prowadzili zajęcia w każdym dniu tygodnia;
- Dyrektor weryfikował: liczbę zrealizowanych zajęć dydaktyczno-wychowawczych monitorując wpisy w dzienniku (w każdym przypadku), karty nadgodzin (w przypadku nauczycieli, którzy realizowali zajęcia w godzinach ponadwymiarowych) oraz realizację przez nauczycieli podstawy programowej poprzez m.in. weryfikowanie planów pracy dydaktycznej sporządzanych przez nauczycieli.

(akta kontroli str. 188-200)

1.5. W okresie objętym kontrolą⁵² każdy z nauczycieli podnosił swoje kwalifikacje uczestnicząc m.in. w szkoleniach/kursach/warsztatach, szkoleniowych Radach Pedagogicznych, studiach podyplomowych⁵³. Dotyczyły one m.in. posługiwania się technologiami informatycznymi przydatnymi do nauki zdalnej, tj.:

- w roku szkolnym 2018/2019: *Wykorzystanie telefonu komórkowego do utrwalania i sprawdzania wiedzy uczniów;*
- w roku szkolnym 2019/2020: *Uczeń z telefonem komórkowym aktywny na lekcji historii i wiedzy o społeczeństwie; Higiena cyfrowa a nauczania zdalne. O czym powinni pamiętać nauczyciele?; Czy tarczy dla dzieci wystarczy?; Ocenianie szkolne w czasach zdalnej nauki; Jak nauczać zdalnie z podręczników Nowej Ery wykorzystując TeamsOffice 365"; Nauka zdalna - jak uczniowie mogą pracować z plikami pdf (wypełniać, dzielić, przesyłać; Jak ważna jest relacja wychowawca-uczeń w czasach pandemii i zdalnej nauki; Publikacje i narzędzia Nowej Ery z wykorzystaniem chmury Google G Suite dla szkół, w tym Google Classroom;*
- w roku szkolnym 2020/2021: *Publikacje i narzędzia Nowej Ery z wykorzystaniem chmury Google G Suite dla szkół, w tym Google Classroom;*

⁵² Od marca 2021 r. nauczyciele realizują webinaria m.in. w zakresie technologii informatycznych zamówione w Wydawnictwie Szkolnym i Pedagogicznym (pakiet do wykorzystania do końca czerwca 2021 r.). Zamówienie złożone w WSiP dla całego grona pedagogicznego. W roku szkolnym 2020/2021 (na listopad 2020 r.) zaplanowano szkoleniową radę pedagogiczną z zakresu emisji głosu, która nie odbyła się z przyczyn niezależnych o Szkoły. Organizator szkolenia wyznaczył wstępny termin szkolenia na maj 2021 r.

⁵³ Jeden nauczyciel w roku szkolnym 2020/2021 (doradztwo zawodowe – ukończony jeden semestr – zakończenie II semestru planowane jest w czerwcu 2021 r.).

Wizualnie - niebanalnie. Formy wizualizacji na lekcji języka polskiego; Jak prowadzić sprawdziany oraz testy on-line; Praca domowa czy praca w domu - jak zaplanować lekcję on - oraz offline, by motywować uczniów w procesie uczenia się on- i offline.

W poszczególnych latach szkolnych doskonalono się w ww. zakresie odpowiednio: 20 nauczycieli (100%); czterech nauczycieli (15,4%); 27 nauczycieli (100%)⁵⁴.

(akta kontroli str. 201-220)

Badanie form kształcenia i doskonalenia zawodowego czworga (15%) losowo wybranych nauczycieli, spośród 27 zatrudnionych w szkole w roku szkolnym 2019/2020 wykazało, że:

- każdy z nauczycieli podnosił swoją wiedzę ogólną i zawodową uczestnicząc w kursie/szkoleniu i/lub w szkoleniowej Radzie Pedagogicznej (art. 12 ust. 3 KN);
- nauczyciele uczestniczyli łącznie w 19 szkoleniach/kursach/warsztatach i Radach Pedagogicznych, z czego dominującą część stanowiły kursy/szkolenia/warsztaty - 17 (89,5%), a szkoleniowe Rady Pedagogiczne - dwie (10,5%);
- łączny czas, który przeznaczyci nauczyciele na doskonalenie wyniósł 119 godzin, w tym 95 godzin na kursy/szkolenia/warsztaty (79,8%) i 24 godziny na szkoleniowe Rady Pedagogiczne (20,2%);
- wszystkie formy doskonalenia zawodowego wiązały się z wykonywaniem pracy dydaktyczno-wychowawczej (w przypadku trzech nauczycieli tematyka doskonalenia zawodowego dotyczyła również nauczania zdalnego, w tym wykorzystania narzędzi informatycznych do realizacji zadań dydaktyczno-profilaktycznych Szkoły);
- żadne ze szkoleń/kursów/warsztatów, szkoleniowych Rad Pedagogicznych, w których uczestniczyli nauczyciele objęci badaniem, nie odbyło się w okresie od 12 do 25 marca 2020 r.

(akta kontroli: str. 221-222)

Dyrektor Szkoły odnosząc się do ewidencjonowania i monitorowania czasu pracy nauczycieli w zakresie zajęć i czynności związanych z przygotowaniem do zajęć i samokształceniem (art. 42 ust. 2 pkt 3 KN) wyjaśnił, że przepisy nie nakładają na pracodawcę tego obowiązku. *Ewidencją czasu przeznaczanego na doskonalenie zawodowe są m.in. certyfikaty ukończenia kursów, szkoleń, itp., zawierające informację o ilości zrealizowanych godzin. Ponadto, przygotowanie do zajęć, samokształcenie czy doskonalenie zawodowe nie jest realizowane przez nauczyciela jedynie w szkole. Natomiast potrzeby szkoleniowe nauczycieli ustalane są poprzez zaznaczanie przez członków rady pedagogicznej szkoleń i warsztatów przedstawionych w ofercie Ośrodków Doskonalenia Nauczycieli i Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego oraz zbieranie wniosków o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczyciela, które następnie opiniuje.*

(akta kontroli: str. 82-87, 223-224)

Wysokość zaplanowanych i wydatkowanych środków finansowych na szkolenie i doskonalenie nauczycieli w poszczególnych latach wyniosła odpowiednio: 7,4 tys. zł i 7,0 tys. zł (95%); 8,3 tys. zł i 6,7 tys. zł (80%); 25,3 tys. zł i 22,3 tys. zł (88%).

Niewykorzystanie w pełni kwot zaplanowanych było wynikiem niższych cen szkoleń prowadzonych przez jednostki doskonalenia (Ośrodków Doskonalenia Nauczycieli

---

⁵⁴ W tym dwóch nauczycieli w kursach/szkoleniach indywidualnych, pozostali na radzie pedagogicznej dotyczącej pracy z G Suite.

i Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego), a w 2020 roku brak możliwości realizacji stacjonarnie szkoleń zewnętrznych ze względu na pandemię (szkolenia online były tańsze).

W okresie objętym kontrolą nie było przypadków odmowy nauczycielowi dofinansowania do szkolenia/kursu/studiów.

(akta kontroli str. 225)

1.6. Dyrektor Szkoły odnosząc się ewidencjonowania czasu pracy nauczyciela, polegającego na wykonywaniu innych zajęć i czynności wynikających z zadań statutowych szkoły, w tym zajęć opiekuńczych i wychowawczych (art. 42 ust. 2 pkt 2 KN) wskazał, iż *Zarządzeniem dyrektora przydzielono zadania wynikające z pracy szkoły: rekrutacja do klas pierwszych (powołanie komisji rekrutacyjnej), inwentaryzacja (zespół ds. inwentaryzacji). Zadania wynikające z pracy wyżej wymienionych wykonywane były w okresie feryjnym, kiedy nie odbywały się zajęcia dydaktyczne. Nie ewidencjonowano czasu pracy nauczycieli pracujących w ww. zespołach, natomiast monitorowano efekty tych zadań m.in. poprzez analizę powstających dokumentów szkolnych i pracę zespołów nad ich modyfikacją w trakcie trwania roku szkolnego. W odniesieniu do wyjaśnienia sposobu przydziału tych zadań kierowałem się predyspozycjami danej osoby i obciążeniem danego nauczyciela wynikającego ze przedmiotu nauczania.*

(akta kontroli str. 82-92)

Na podstawie art. 42 ust. 7a KN jedynie zajęcia realizowane w Szkole w ramach pensum były rejestrowane i rozliczane w okresach tygodniowych odpowiednio w dziennikach lekcyjnych lub dziennikach zajęć.

Dyrektor wskazał, iż nie ma możliwości ewidencjonowania czasu pracy nauczyciela, polegającego na wykonaniu innych zajęć i czynności wynikających z zadań statutowych szkoły, w tym zajęć opiekuńczych i wychowawczych.

(akta kontroli str. 82-86)

Niemniej jednak monitorowano czas pracy nauczycieli, poprzez prowadzenie, sprawdzanie bądź zapoznawanie się z listami obecności z zebrań Rad Pedagogicznych lub innych zespołów, z zebrań z rodzicami, spotkań z Radą Rodziców; z wpisami w dzienniku z przeprowadzanych przez nauczyciela indywidualnych spotkań z rodzicami, z wpisami w rejestrach dotyczących programów profilaktycznych, wycieczek szkolnych, uroczystości, realizowanych w akcji szkolnych; organizowanymi konkursami (protokoły z ich przeprowadzenia); wykazem nauczycieli uczestniczących w różnych zespołach (np. nadzorujących egzaminy).

(akta kontroli str. 82-92)

Ponadto Dyrektor wskazał, iż uwzględniana była specyfika nauczanych przedmiotów przy planowaniu i organizowaniu pracy nauczycieli i tak *na dany rok szkolny opracowywane było „Kalendarium” zawierające m.in. imprezy, uroczystości szkolne, konkursy. Przy układaniu takiego planu życia szkoły brał udział zespół zadaniowy nauczycieli. Chętni nauczyciele sami zgłaszali chęć udziału w danym wydarzeniu, a jeśli nie było chętnych, wówczas Dyrektor zlecał ustnie konkretne zadanie biorąc pod uwagę specyfikę nauczanych przedmiotów, aby obciążenie nauczycieli było w miarę równomierne. Według Dyrektora, nauczyciele obciążeni dodatkowymi zajęciami byli uwzględniani przy podziale środków na dodatek motywacyjny, a przyznawana nagroda była współmierna do zaangażowania w pracę.*

(akta kontroli str. 82-92, 226-230)

Zajęcia z pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz zajęcia pozalekcyjne prowadzone były w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin lub w godzinach ponadwymiarowych. Nie stwierdzono przypadków nieodpłatnego wykonywania przez nauczycieli przydzielonych im zajęć w ramach 40 godzinowego tygodnia pracy.

(akta kontroli str. 164-172)

Zakres przedmiotowy i godzinowy zajęć pozalekcyjnych został opisany w punkcie 2.1. wystąpienia pokontrolnego.

1.7. Nauczycielom poszczególnych przedmiotów zapewniono prowadzenie zajęć w pracowniach przedmiotowych⁵⁵ wyposażonych w sposób umożliwiający realizację podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego – określonej w rozporządzeniu MEN w sprawie podstawy programowej⁵⁶ (poza jednym przypadkiem – o czym szerzej niżej)⁵⁷.

Brak pełnego wyposażenia, w odniesieniu do wymienionego w ww. rozporządzeniu, stwierdzono w pracowni języka niemieckiego (brak tablicy interaktywnej) oraz języka angielskiego (brak projektora multimedialnego i tablicy interaktywnej), niemniej jednak powyższe nie miało negatywnego wpływu na realizację podstawy programowej, gdyż zajęcia z języka niemieckiego i angielskiego, wymagające wykorzystania sprzętu multimedialnego - jak wskazał Dyrektor Szkoły realizowano w innych dostępnych⁵⁸, odpowiednio wyposażonych salach lekcyjnych, tj. w informatycznej lub biologicznej.

Ogłędziny potwierdziły, iż we wskazanych pracowniach znajdowały się projektory multimedialne oraz tablica interaktywna (w sali do biologii), a w dziennikach lekcyjnych odnotowywano realizację zajęć z wykorzystaniem technologii cyfrowych.

(akta kontroli str. 231-248)

Natomiast w przypadku sali przedmiotowej do biologii stwierdzono brak sprzętu laboratoryjnego, tj. przyrządów pomiarowych, przyrządów optycznych, szkieł laboratoryjnych i mikroskopowych, odczynników chemicznych, środków czystości i środków ochrony (fartuchy i rękawice ochronne, apteczka), który jest wskazany w załączniku nr 2 do rozporządzenia w sprawie podstawy programowej jako istotne wyposażenie pracowni.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, iż *na chwilę obecną podstawa programowa nauczania biologii realizowana jest z wyłączeniem zajęć praktycznych realizowanych w szkole, zastępowanych w toku nauki przez doświadczenia możliwe do przeprowadzenia w domu. Mimo braków sprzętowych, podstawa programowa nauczania biologii w latach szkolnych objętych kontrolą została zrealizowana.*

(akta kontroli str. 231-244)

W ocenie NIK jest wprawdzie możliwość wykonania przez uczniów doświadczeń i obserwacji w warunkach domowych bez wymagania skomplikowanych urządzeń

---

⁵⁵ Ogłędzinom poddano pracownię do każdego przedmiotu nauczanego w Szkole, tj. pracownię do: 1) biologii; 2) chemii i przyrody; 3) matematyki; 4) języka polskiego; 5) języka angielskiego i plastyki; 6) języka niemieckiego; 7) fizyki; 8) geografii; 9) historii i wiedzy o społeczeństwie; 10) informatyki oraz klasę do religii i edukacji dla bezpieczeństwa oraz gabinet pedagoga.

⁵⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. 2018 poz. 467, ze zm.) – dalej: rozporządzenie w sprawie podstawy programowej.

⁵⁷ Dotyczy sali lekcyjnej do biologii.

⁵⁸ Dostępność była ustalana na zasadzie uzgodnień pomiędzy nauczycielami, nie jest to odnotowywane w dzienniku lekcyjnym.

i drogich materiałów⁵⁹, jednak w odniesieniu do dalszych zapisów rozporządzenia w sprawie podstawy programowej, *podczas planowania i przeprowadzania doświadczeń oraz obserwacji należy stworzyć warunki umożliwiające uczniom zadawanie pytań weryfikowalnych metodami naukowymi, zbieranie danych, analizowanie i prezentowanie danych, konstruowanie odpowiedzi na zadane pytania. W prawidłowym kształtowaniu umiejętności badawczych uczniów istotne jest, aby uczeń umiał odróżnić doświadczenia od obserwacji oraz od pokazu będącego ilustracją omawianego zjawiska, a także znał procedury badawcze. Dużą wagę należy przykładać do tego, by prawidłowo kształtować umiejętność określania prób kontrolnych i badawczych oraz matematycznej analizy wyników.*

Ponadto, zgodnie ze sposobem realizacji przedmiotu, nauczanie biologii w szkole ponadpodstawowej⁶⁰ powinno rozwijać ciekawość poznawczą poprzez zachęcanie uczniów do rozwiązywania problemów natury biologicznej metodami naukowymi, stawianie hipotez i ich weryfikowanie, analizowanie wyników eksperymentów czy doświadczeń z użyciem podstawowych parametrów statystycznych, a także dyskusowanie o nich.

Zatem wyposażenie laboratoryjne w pracowni do nauczania biologii niewątpliwie stwarza nauczycielom optymalne warunki sprzyjające realizacji podstawy programowej dotyczącej również przeprowadzania doświadczeń czy obserwacji z użyciem np. sprzętu optycznego.

Odnosnie powyższych braków wyposażenia, Dyrektor Szkoły wyjaśnił również: *Gabinet biologiczny został doposażony w 2018 r. w pomoce dydaktyczne na łączną kwotę 14 637,04 złotych. W latach kolejnych środki przeznaczone na zakup środków dydaktycznych przeznaczyłem na doposażenie innych gabinetów lekcyjnych, w tym gabinetów matematyki, fizyki i chemii. Zakupy obejmowały niezbędne działania, takie jak min. wymianę tablic kredowych na białe wymuszoną obecnością uczniów uczulonych na kredę, zainstalowanie w gabinecie matematyki tablicy interaktywnej, zakup podstawowych pomocy dydaktycznych do nauczania fizyki, wymianę odczynników chemicznych i zakup zestawów do badania jakości powietrza, wody i gleby, przypisanych obecnie do pracowni chemicznej, lecz przeznaczonych do planowanej wspólnej pracowni laboratoryjnej poświęconej naukom przyrodniczym, której powstanie założyłem najdalej do roku 2025.*

Ogłędziny potwierdziły, iż w ww. pracowniach znajdowały się wymienione środki dydaktyczne oraz tablice (w tym interaktywna w gabinecie matematyki). Ponadto, Dyrektor w roku szkolnym 2020/2021⁶¹ zwrócił się do organu prowadzącego o dokonanie przesunięć środków finansowych z oszczędności m.in. na zakup pomocy dydaktycznych, o których mowa w wyjaśnieniach.

(akta kontroli str. 231-253)

Dyrektor wskazał również, iż: *w 2020 r. w ramach naboru do Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie2020 złożyłem projekt „Z matematyką i naukami przyrodniczymi w przyszłość” obejmujący min. doposażenie pracowni nauk przyrodniczych. Niestety, po pozytywnym przejściu weryfikacji wstępnej, projekt nie otrzymał dofinansowania. (...) Przyznane w latach 2018-2020 przez organ prowadzący środki budżetowe nie wystarczyły na pokrycie kosztów zakupu i instalacji tablicy interaktywnej lub monitora interaktywnego dla pracowni*

⁵⁹ Zgodnie z zapisami rozporządzenia w sprawie podstawy programowej: *Istotne jest, aby doświadczenia i obserwacje były możliwe do wykonania w pracowni szkolnej lub w warunkach domowych, aby nie wymagały skomplikowanych urządzeń i drogich materiałów.*

⁶⁰ W zakresie podstawowym.

⁶¹ Pismo z dnia 19 listopada 2020 r. do Zarządu Powiatu w Sulęcinie.

językowych. Co prawda, zmiana regulaminu projektu „Aktywna Tablica” w roku 2020 umożliwiła szkołom ponadpodstawowym składanie wniosków na zakup sprzętu i wyposażenia, jednak biorąc pod uwagę potrzeby szkoły w okresie pandemii złożyłem do organu prowadzącego wniosek na dofinansowanie zakupu komputerów przenośnych na potrzeby uczniów. Niestety, otrzymane przez organ prowadzący środki nie obejmowały złożonego przeze mnie wniosku.

(akta kontroli str. 243-244, 357-358)

Ponadto, Dyrektor Szkoły wskazał: Planuję również zwrócić się do organu prowadzącego z wnioskiem o przyznanie środków na zakup monitorów interaktywnych do pracowni językowych, niezbędnych do prowadzenia spotkań zdalnych w ramach realizowanego przez szkołę projektu Erasmus + „eUropean Fellowship for Digital Citizenship”.

(akta kontroli str. 243-244)

W projektach planów finansowych na lata 2018-2021 Dyrektor Szkoły każdorazowo ujmował wydatki m.in. na zakup materiałów i wyposażenia.

Ponadto Dyrektor oświadczył, iż w odniesieniu do planów finansowych Szkoła nie składała uzasadnienia, natomiast wielokrotnie zgłaszaliśmy potrzeby doposażenia sal na spotkaniach roboczych ze Skarbnikiem Powiatu. Pomimo otrzymanych środków finansowych z organu prowadzącego, nie zaspakajały one wszystkich potrzeb w zakresie doposażenia sal przedmiotowych Szkoły.

(akta kontroli str. 254-263)

Realizacji podstawy programowej służyły również zbiory biblioteki szkolnej.

(akta kontroli str. 231-242)

Zajęcia informatyczne zorganizowano w sposób zapewniający każdemu uczniowi dostęp do komputera z Internetem.

(akta kontroli str. 231-242, 250-252, 264-265)

Do prowadzenia zajęć rekreacyjno-sportowych Szkoła miała do dyspozycji halę sportową i siłownię.

(akta kontroli str. 231-242)

1.8. Wszystkim nauczycielom zapewniono możliwość korzystania z wyposażenia niezbędnego do przygotowania i prowadzenia zajęć.

Szkoła dysponowała⁶² 24 komputerami przenośnymi⁶³; jednym komputerem stacjonarnym⁶⁴; 10 tabletami graficznymi; siedmioma drukarkami oraz dwoma urządzeniami wielofunkcyjnymi (ksero/skaner/drukarka)⁶⁵.

W okresie nauki zdalnej w roku szkolnym 2020/2021 przyjęto regulamin pracy zdalnej, który określał jej warunki, tj. min. nauczyciele mieli możliwość pracy zdalnej na prywatnym sprzęcie komputerowym z zastosowaniem procedur dotyczących bezpiecznego przetwarzania danych. Zabezpieczenie potrzeb sprzętowych nauczycieli prowadzących zajęcia online z miejsca zamieszkania (zarówno w roku 2019/2020 jak i 2020/2021) opisano w punkcie 1.1.-1.2. niniejszego obszaru.

(akta kontroli str. 63-74, 231-242, 266-268)

---

⁶² Zgodnie z ustaleniami w toku oględzin.

⁶³ 7 komputerów przenośnych zakupiono od marca 2020 r.

⁶⁴ W pokoju nauczycielskim (w trakcie oględzin wskazano przerwa techniczna serwisowanie sprzętu).

⁶⁵ Jeden w pokoju nauczycielskim, drugi w sekretariacie Szkoły.

W wyniku oględzin stwierdzono, że:

- we wszystkich pracowniach przedmiotowych⁶⁶ poddanych oględzinom znajdowały się komputery przenośne z dostępem do Internetu. Dodatkowe stanowisko komputerowe dla nauczyciela znajdowało się w szkolnej bibliotece (czytelni) oraz w gabinecie pedagoga;
- dostęp do kserokopiarek zapewniono nauczycielom w pokoju nauczycielskim (poza pokojem dla nauczycieli wychowania fizycznego), poza tym do urządzeń wielofunkcyjnych: w pokoju nauczycielskim i sekretariacie.

(akta kontroli str. 231-242)

Ponadto, w zakresie warunków do pracy oraz warunków socjalno-bytowych stworzonych nauczycielom stwierdzono m.in., że:

- we wszystkich salach lekcyjnych poddanych oględzinom nauczycielowi zapewniono miejsce na przechowywanie rzeczy (zamykane szafki); materiały biurowe; biurko i biurowe krzesło oraz przestrzeń umożliwiającą swobodne poruszanie się;
- do dyspozycji nauczycieli był ogólny pokój nauczycielski oraz odrębny pokój nauczycielski dla nauczycieli wychowania fizycznego. Każdy wyposażono w tzw. kącik socjalny⁶⁷, miejsce do odpoczynku i pracy⁶⁸ oraz w zamykane na klucz szafki. Sanitariaty znajdowały się na wszystkich kondygnacjach (przy pokoju nauczycielskim do wyłącznego korzystania przez nauczycieli oraz na zapleczu pokoju nauczycielskiego wuefistów).

(akta kontroli str. 231-242)

W Szkole wykorzystywano do nauczania zdalnego, m.in.: programy i aplikacje powiązane z platformą G Suite dla szkół: Gogle Classroom, Google Meet, Google Jamboard, Google Forms. Nauczyciele korzystali również z zasobów wydawnictw edukacyjnych Nowa Era i Pearson, oraz z powszechnych aplikacji sieciowych umożliwiających tworzenie materiałów edukacyjnych: WordWall, LearningApps, Quizziz, Kahoot.

(akta kontroli str. 82-102)

Od 31 października 2019 r. Szkoła została podłączona do Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (OSE). Gabinet informatyczny wykorzystuje sieć OSE, zaś komputery administracji korzystają odrębnie z sieci światłowodowej Orange. Szybkość łącza wynosi 100 Mb/s i według Dyrektora Szkoły zaspokaja potrzeby prowadzonych zajęć, choć w przypadku równoczesnego prowadzenia zajęć zdalnych ze szkoły (np. w okresie nauczania hybrydowego), sieć ulegała przeciążeniu.

(akta kontroli str. 269)

Ponadto, Dyrektor wskazał, iż 100% nauczycieli⁶⁹ pracuje zdalnie z domu, korzystając z prywatnego dostępu do sieci komercyjnych. Natomiast w szkole np. podczas prowadzenia zajęć zdalnie w przerwach między konsultacjami w szkole, dostępna jest sieć światłowodowa Orange (100/300 Mb/s).

(akta kontroli str. 269)

---

⁶⁶ Po jednej pracowni do każdego nauczanego w Szkole przedmiotu.

⁶⁷ Wyposażone m.in. szafka kuchenna; zlewozmywak; naczynia; czajnik; środki czystości, kuchenkę mikrofalową (w pokoju nauczycielskim – nr 111) oraz chłodziarkę w pokoju nauczycielskim wuefistów. W sekretariacie dostępna była również dla nauczycieli lodówka.

⁶⁸ W pokoju nauczycielskim na parterze (pok. 111) ustawiono stoły z krzesłami biurowymi na ok. 25 osób, w pokoju dla nauczycieli wychowania fizycznego: biurko z krzesłem biurowym oraz stoli z dwoma krzesłami.

⁶⁹ Oprócz konsultacji i przypadku indywidualnych zajęć wyrównawczych z języka polskiego i matematyki (od października w roku szkolnym 2020/2021).

Dyrektor wskazał, iż zgłaszane przez uczniów i rodziców/opiekunów prawnych problemy nie dotyczyły braku dostępu do Internetu, a braku lub awarii sprzętu do nauczania zdalnego. Liczbę nauczycieli i uczniów, którym wypożyczono sprzęt informatyczny przedstawiono w punkcie 1.1.-1.2. wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 269)

W ramach działań zabezpieczających nauczycieli, pracowników Szkoły oraz uczniów przed COVID-19, m.in.:

- przy wejściu do szkoły umieszczono: płyn do dezynfekcji rąk wraz z informacją o obowiązku dezynfekowania rąk oraz instrukcją użycia środka dezynfekującego; numery telefonów do właściwej miejscowo powiatowej stacji sanitarno-epidemiologicznej, oddziału zakaźnego szpitala i służb medycznych. Ponadto w każdej klasie znajdował się płyn do dezynfekcji rąk;
- w sekretariacie Szkoły udostępniono środki ochrony osobistej dla pracowników, w tym rękawiczki, maseczki ochronne, ewentualnie przyłbice;
- w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych wywieszono plakaty z zasadami prawidłowego mycia rąk, a przy dozownikach z płynem dezynfekującym instrukcje do dezynfekcji rąk.

(akta kontroli str. 231-242)

1.9. Funkcjonujący w Szkole system komunikacji z nauczycielami, którzy wykonywali pracę poza szkołą (praca zdalna, inne zajęcia wykonywane poza Szkołą) opierał się m.in. na komunikacji przez pocztę elektroniczną, dziennik elektroniczny Librus, platformę do planowania pracy Trello oraz komunikator WhatsApp. Do komunikacji telefonicznej (również w trakcie wykonywania przez nauczyciela zajęć poza Szkołą, np. podczas wycieczek) wykorzystywano telefony prywatne nauczycieli. Dyrektor wskazał, że nauczyciele nie zgłaszają uwag do takiego rozwiązania. Dyrektor dodał, iż w tzw. nagłych przypadkach wykorzystuje się również komunikator Messenger powiązany z prywatnymi kontami w mediach społecznościowych. Nauczyciele mają również możliwość użyczenia ze szkoły laptopów (...).

(akta kontroli str. 82-96, 106)

1.10. Opisując wpływ organizacji pracy Szkoły po 1 września 2020 r. na realizację zadań przez nauczycieli, Dyrektor Szkoły wskazał: *Organizacja pracy w szkole zgodnie z wytycznymi MEN na rok szkolny 2020/2021 nie wpłynęła znacząco na realizację zadań przez nauczycieli. Nie zgłaszano problemów z realizacją podstawy programowej nauczania ogólnego; wyłącznie podczas zajęć wychowania fizycznego pojawiły się ograniczenia czasowe zajęć wynikające z konieczności dezynfekcji sprzętu i szatni po każdorazowym użyciu przy jednoczesnym zachowaniu dotychczasowych przepisów sanitarnych. Również przejście szkoły na kwarantannę w okresie 5-12 października odbyło się płynnie. Wszyscy nauczyciele zdążyli pobrać ze szkoły sprzęt do nauczania zdalnego oraz niezbędne pomoce dydaktyczne. Podczas pracy zdalnej zaistniała potrzeba wzmocnienia intensywności kontrolowania realizacji zajęć oraz hospitowania poszczególnych lekcji poza założonym w planie nadzoru pedagogicznego harmonogramem w związku z jakością pracy części nauczycieli. Po każdej kontroli strumienia zajęć w aplikacji Classroom i hospitacji nauczyciele otrzymywali informacje ustne, dotyczące jakości prowadzonych zajęć ze wskazaniem ewentualnych obszarów poprawy.*

(akta kontroli str. 270)

1.11. Dyrektor Szkoły, stosownie do § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2010 r. w sprawie bezpieczeństwa

i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁷⁰, corocznie⁷¹ przeprowadzał kontrolę bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów Szkoły, a kopie protokołów zostały przekazane organowi prowadzącemu⁷². Kontrolami obejmowano: pomieszczenia klasowe, korytarze i pomieszczenia higieniczno-sanitarne, na wszystkich kondygnacjach budynku szkoły; zabezpieczenia klatek schodowych, poręcze schodów; salę gimnastyczną; ogrodzenie terenu szkoły; oświetlenie; nawierzchnię dróg i przejść na terenie szkoły; urządzenia w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych; apteczki pierwszej pomocy; pracownie; obejście szkoły; ochronę p.poż.

W ich wyniku sformułowano zalecenia, które dzięki podjętym działaniom zostały wykonane lub wdrożono działania celem ich realizacji.

(akta kontroli str. 271-274)

1.12. Warunki lokalowe i organizacyjne odnoszące się bezpośrednio lub sprzyjające realizacji zadań przez nauczycieli były przedmiotem trzech kontroli przeprowadzonych przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną⁷³ (jedna) i przez Starostwo Powiatowe w Sulęcinie (dwie). Czynności kontrolne dotyczyły m.in. zachowania właściwych warunków sanitarno-higienicznych w placówce, przy trwającym braku przydatności wody do spożycia z wodociągu publicznego⁷⁴ (WSSE) oraz ewidencji wydatków budżetowych ponoszonych w paragrafie „Zakup środków dydaktycznych i książek” w 2019 roku i wydatkowania środków na doszkadzanie i doskonalenie zawodowe nauczycieli oraz zgodności wydatkowania tych środków z obowiązującymi w tym zakresie przepisami w 2019 roku (Starostwo Powiatowe). W kontroli dotyczącej wydatkowania środków na doszkadzanie i doskonalenie zawodowe nauczycieli oraz zgodności wydatkowania tych środków wskazano, iż w dokumentach księgowych wystąpiły drobne błędy i nieprawidłowości. Zespół kontrolny zwrócił uwagę, że wybierając podmiot prowadzący formy doskonalenia i doszkadzania nauczycieli z wyodrębnionych środków należy zawsze mieć na uwadze zapisy ujęte w art. 70 a ust. 3 a KN. Innych zaleceń nie sformułowano.

(akta kontroli str. 275)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Częściowy brak wyposażenia wymaganego przepisami rozporządzenia w sprawie podstawy programowej, tj. sprzętu laboratoryjnego w gabinecie biologicznym.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą w Szkole warunki organizacyjne sprzyjały realizacji zadań przez nauczycieli.

Kadra pedagogiczna posiadała wymagane kwalifikacje, które były podnoszone. Nauczycielom zapewniono dostęp do odpowiednio wyposażonych sal lekcyjnych, z jednostkowym wyjątkiem dotyczącym nauczania biologii z uwagi na brak sprzętu do prowadzenia doświadczeń czy obserwacji. Warunki lokalowe oraz dotyczące wyposażenia umożliwiały również nauczycielom przygotowanie się do zajęć i odpoczynku. Czas pracy nauczycieli był określany, ewidencjonowany i monitorowany zgodnie z przepisami prawa.

⁷⁰ Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2010 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1604).

⁷¹ W dniu: 31 sierpnia 2018 r.; 29 sierpnia 2019 r.; 31 sierpnia 2020 r.

⁷² W toku kontroli w dniu 26 lutego 2021 r.

⁷³ Dalej: WSSE.

⁷⁴ Kontrola przeprowadzona w dniu 12 września 2018 r.

2. Zapewnienie warunków sprzyjających organizowaniu zajęć pozalekcyjnych uwzględniających potrzeby i zainteresowania uczniów

Opis stanu faktycznego

2.1. Potrzeby, zainteresowania oraz uzdolnienia uczniów były rozpoznawane poprzez:

- ankiety prowadzone przez nauczycieli;
- wyniki egzaminów zewnętrznych;
- indywidualne rozmowy z uczniami/rodzicami;
- korespondencję z rodzicami;
- konsultacje z samorządem uczniowskim;
- analizę opinii/orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznych⁷⁵;
- konsultacje z nauczycielami przedmiotów.

(akta kontroli str. 276-278)

W wyniku tej analizy w Szkole zapewniono uczniom możliwość uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych:

- związanymi z rozwojem zainteresowań i zagospodarowaniem czasu wolnego - w wymiarze, w latach szkolnych 2018/2019; 2019/2020 i 2020/2021, odpowiednio: 12, 8, 9 godzin tygodniowo⁷⁶. Wymiar godzinowy wynikał z analizy potrzeb uczniów w zakresie tych zajęć;
- realizowanymi w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej⁷⁷ – w wymiarze, w ww. latach szkolnych, odpowiednio: 5, 12, 10 godzin tygodniowo.

(akta kontroli str. 276-279, 300-304)

W okresie nauki zdalnej, tj.:

- w okresie od 25 marca 2020 r. do 10 kwietnia 2020 r. wstrzymano realizację kółek zainteresowań, zajęć indywidualnych z uczniami w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Dyrektor wskazał, iż zajęcia zostały zawieszono ze względu na potrzeby organizacji pracy szkoły i doskonalenia nauczycieli w zakresie nauczania zdalnego;
- po 10 kwietnia 2020 r. do końca roku szkolnego 2019/2020, w/w zajęcia były realizowane z zastosowaniem technik nauczania zdalnego (Classroom, WhatsApp, Meet, dziennik elektroniczny);
- od października w roku szkolnym 2020/2021 – były realizowane z zastosowaniem technik nauczania zdalnego oraz w przypadku indywidualnych zajęć wyrównawczych z języka polskiego i matematyki – realizowane na terenie szkoły.

W okresie nauki zdalnej zajęcia pozalekcyjne realizowano w wymiarze godzinowym jak w okresie nauki stacjonarnej.

(akta kontroli str. 82-86, 276-291,305-309)

Opisując sposób przydzielania nauczycielom zajęć pozalekcyjnych, Dyrektor Szkoły wskazał, iż na podstawie rozpoznania potrzeb uczniów przez nauczycieli i zgłaszania dyrektorowi do końca września potrzeby tworzenia zajęć dodatkowych

⁷⁵ W latach szkolnych 2018/2019, 2019/2020 i 2020/2021, odpowiednio: 9; 32 i 33 uczniów posiadało opinie/orzeczenia wydane przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

⁷⁶ Koła zainteresowań z przedmiotów: język polski, język niemiecki; matematyka, chemia, geografia, biologia, fizyka, wiedzy o społeczeństwie; historia; widza o świecie i społeczeństwie - w latach szkolnych 2018/2019; 2019/2020 i 2020/2021.

⁷⁷ Zajęcia realizowane w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej stanowiły zajęcia: dydaktyczno-wyrównawcze z poszczególnych przedmiotów (język polski; matematyka; język niemiecki; język angielski) oraz zajęcia z języka polskiego i matematyki dla ucznia niebędącego obywatelem Polski.

ustalano takie zajęcia. Przydzielano je na wniosek nauczyciela o przyznanie godzin na zajęcia pozalekcyjne. Według Dyrektora okres nauki zdalnej generalnie nie wpłynął na realizację zaplanowanych zajęć pozalekcyjnych, gdyż zajęcia te odbywały się online. Zostały wstrzymane w okresie zawieszenia funkcjonowania szkoły, a po 10 kwietnia 2020 r. wszystkie zostały wznowione. Czas ten został przeznaczony przez nauczycieli i uczniów na współpracę i praktykę w doskonaleniu umiejętności pracy zdalnej.

(akta kontroli str. 82-86)

Zajęcia z pomocy psychologiczno-pedagogicznej prowadzone były w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin lub w godzinach ponadwymiarowych, jednakże w przypadku Dyrektora Szkoły, który został zwolniony z pensum⁷⁸ wystąpiła sytuacja, iż po zgłoszeniu przez wychowawców klas pierwszych⁷⁹ potrzeby zorganizowania zajęć z języka angielskiego, podjął się prowadzenia tych zajęć⁸⁰ bez dodatkowego wynagrodzenia, wskazując, iż jeden nauczyciel języka angielskiego był zatrudniony w niepełnym wymiarze godzin, a drugi pracujący na pełen etat odmówił prowadzenia zajęć dodatkowych ze względu na sytuację rodzinną.

(akta kontroli str. 164-173, 276-297)

Dyrektor zwrócił się do organu prowadzącego⁸¹ o pozwolenie na dodatkowe zajęcia pozalekcyjne w wymiarze dwóch godzin tygodniowo (zorganizowanie języka polskiego dla obcokrajowców), które zostały już uwzględnione w arkuszu organizacyjnym na rok szkolny 2020/2021.

(akta kontroli str. 298-299)

Badanie realizacji zaleceń zawartych w opiniach wydanych dla 10 uczniów, wykazało, że zalecane formy wsparcia dotyczyły organizowania dla uczniów zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, dydaktyczno-wyrównawczych (języka polskiego, matematyki, języka angielskiego/niemieckiego) oraz rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne.

Analiza realizacji sformułowanych w opiniach zaleceń, wykazała, m.in., że:

- zalecane formy wsparcia zostały zrealizowane, za wyjątkiem dwóch uczniów (u jednego nie zrealizowano jednej zalecanej formy, tj. zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z języka polskiego – z uwagi na brak zgody rodzica; u drugiego jednej z dwóch zalecanych form, tj. zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z języka polskiego – również z uwagi na brak zgody rodzica);
- zajęcia realizowane były w grupach, których liczebność nie przekraczała limitów wyznaczonych w rozporządzeniu z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach⁸²;
- zajęcia prowadzone były przez nauczycieli posiadających wymagane kwalifikacje (nauczyciel terapii pedagogicznej; nauczyciele przedmiotów) - przed zajęciami lekcyjnymi lub po zajęciach⁸³;

⁷⁸ Uchwała Nr X/58/19 z dnia 1 października 2019 r. Rady Powiatu Sulęcińskiego w sprawie zwolnienia z realizacji tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć dyrektora I Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Sulęcinie.

⁷⁹ Dla grupy uczniów klas pierwszych po szkole podstawowej, dla których wiodącym językiem obcym na I i II etapie edukacyjnym był język niemiecki.

⁸⁰ W okresie od września 2019 r. do stycznia 2020 r.

⁸¹ Pismo o sygnaturze LO.070.30.2019 z dnia 28 sierpnia 2019 r.

⁸² Dz. U. z 2020 r. poz. 1280.

⁸³ Na 1 i 7 godzinie lekcyjnej.

- w opiniach określono formę wsparcia (rodzaj zajęć) – bez wskazania częstotliwości i czasu ich trwania. Najczęściej zajęcia odbywały się raz w tygodniu i trwały 45 minut, z pedagogiem – 60 minut.

(akta kontroli str. 305-311)

2.2. Dyrektor opracowywał na każdy rok plan nadzoru pedagogicznego. W planie tym nie uwzględniono jednak zajęć pozalekcyjnych, a wnioski z przeprowadzonego nadzoru nie odnosiły się do zajęć pozalekcyjnych.

(akta kontroli str. 177, 181, 312-320)

Dyrektor Szkoły wskazał: Nadzór nad zajęciami pozalekcyjnymi sprawowałem poprzez analizę corocznie składanych przez nauczycieli sprawozdań z działalności zespołów przedmiotowych (np. humanistycznego, matematyczno-informatycznego), które odnosiły się m.in. do prowadzonych zajęć pozalekcyjnych. Ponadto, nadzór był sprawowany przez doraźną kontrolę wpisów w dziennikach zajęć w zakresie realizacji programu zajęć oraz frekwencji uczniów. W mojej ocenie nie było potrzeby prowadzenia sformalizowanej obserwacji zajęć pozalekcyjnych, ponieważ sprawdzenie ich efektywności następowało poprzez analizę wyników konkursów zewnętrznych i osiągnięć uczniów. W latach szkolnych 2018/2019 – 2020/2021 mieliśmy wielu laureatów różnych konkursów, np. z Olimpiady Solidarności, Lubuskiego Konkursu Wiedzy o Prawie, Olimpiady Historycznej.

(akta kontroli str. 321-327)

2.3. Wydatki na wynagrodzenia nauczycieli, według sprawozdań Rb-28S⁸⁴ z wykonania planu wydatków budżetowych, w latach 2018 r., 2019 r., 2020 r. wyniosły odpowiednio: 1.119,8 tys. zł; 1.196,6 tys. zł; 1.338,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 328-339)

Na podstawie próby siedmiu strajkujących nauczycieli stwierdzono, że liczba dni strajkowych poszczególnych osób wahała się od sześciu do ośmiu, a kwota potrącenia z wynagrodzenia od 0,8 tys. zł do 1,3 tys. zł (łącznie 7,5 tys. zł).

(akta kontroli str. 340-341)

Wysokość stawek oraz warunki przyznawania dodatków i innych elementów wynagrodzenia (w tym za godziny ponadwymiarowe) nauczycieli Szkoły, dla których organem prowadzącym był Powiat Sulęciński, w okresie objętym kontrolą, regulowały Uchwały⁸⁵ Rady Powiatu Sulęcińskiego (dalej: *regulamin wynagradzania*).

(dowód: akta kontroli str. 342-356)

Analiza przeprowadzona na próbie wynagrodzeń: siedmiu nauczycieli – w okresie nauki tradycyjnej/stacjonarnej; siedmiu nauczycieli – w okresie zawieszenia funkcjonowania szkół; siedmiu nauczycieli – w okresie nauki zdalnej; w tym z tytułu godzin ponadwymiarowych i ewentualnych godzin pozalekcyjnych; wykazała, że:

- dodatki do wynagrodzeń oraz wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i pozalekcyjne naliczono zgodnie z regulaminem wynagradzania;
- godziny ponadwymiarowe przyznawano z zachowaniem zasad określonych w art. 35 ust. 1-2 KN, a wypłacenie wynagrodzenia z tytułu ich realizacji poprzedzone zostało weryfikacją kart godzin ponadwymiarowych oraz zapisów w dziennikach lekcyjnych/dziennikach zajęć - dokonaną przez Dyrektora Szkoły.

⁸⁴ Ujęte w § 4010 Dział 801 *Oświata i wychowanie*.

⁸⁵ Uchwała Nr XIV/67/15 z dnia 29 września 2015 r. w sprawie regulaminu określającego wysokość stawek oraz szczegółowe warunki przyznawania dodatków i innych składników wynagrodzenia nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Powiat Sulęciński; następnie Nr X/65/2019 z dnia 1 października 2019 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XIV/67/15 z dnia 29 września 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 340-341)

2.4. Kontrole dotyczące warunków lokalowych i organizacyjnych sprzyjające m.in. realizacji zajęć pozalekcyjnych opisano w punkcie 1.12. wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 275)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Dyrektor Szkoły podejmował działania w celu zapewnienia warunków w zakresie zorganizowania zróżnicowanej i adekwatnej do potrzeb uczniów oferty zajęć pozalekcyjnych związanych z rozwojem zainteresowań i zagospodarowaniem czasu wolnego. Uczniom zapewniano również pomoc psychologiczno-pedagogiczną, udzielaną przez nauczycieli posiadających kwalifikacje odpowiednie do realizowanych zadań.

OBSZAR

IV. Uwagi i wnioski

Wniosek

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o zapewnienie wyposażenia Szkoły zgodnie z wymogami określonymi w przepisach w sprawie podstawy programowej z zakresu biologii.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 18 marca 2021 r.

Kontroler
Dorota Rudnicka-Kawa
specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis